

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ГЕЛЮ З РОСЛИННИМИ ЕКСТРАКТАМИ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ГЕМОРОЮ

Бородін В.В., Хохленкова Н.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Геморой - одна з найпоширеніших хвороб людини, а серед захворювань ободової і прямої кишки по частоті він займає перше місце, на нього страждає до 10-15% дорослого населення. Питома вага геморою в структурі колопроктологічних захворювань становить 34-41%. В Україні гемороєм найчастіше страждає населення великих міст і промислово розвинених районів. Значно рідше геморой зустрічається серед населення сільської місцевості, що, ймовірно, пов'язано з рухливим способом життя і особливостями харчування.

В цьому аспекті геморой є важливою медико-соціальною проблемою. Саме тому актуальним є створення нових лікарських препаратів для місцевої терапії геморою.

При виборі тактики і методу лікування геморою необхідно враховувати локалізацію і ступінь тяжкості захворювання, наявність ускладнень, больового синдрому, тяжкість загального стану хворого і ступінь його непрацездатності. Використання аплікаційних м'яких лікарських форм при лікуванні геморою дозволяє локалізувати лікувальний ефект, що знижує ризик виникнення системних побічних ефектів

Мета дослідження. Обґрунтування вибору діючих речовин при створенні гелю для лікування геморою.

Методи дослідження. В роботі проводився аналіз наукових статей з даної тематики.

Основні результати. До складу лікарських засобів для місцевого лікування геморою доцільно включати АФІ різної направленості дії, що забезпечить комплексну дію готового лікарського препарату: кровоспинну, протизапальну, анти-мікробну, капіляррозміннюючу, репаративну [3].

Враховуючи високу комплаєнтність пацієнтів до лікування засобами на основі лікарської рослинної сировини, нашу увагу було приділено пошуку АФІ рослинного походження.

Однією з таких рослин є кропива дводомна *Urtica dioica L.*. Багатий хімічний склад кропиви робить її незамінною при лікуванні геморою. До комплексу біологічно активних речовин кропиви входять вітаміни, мікроелементи (кальцій, калій, залізо, кремній), також амінокислоти, лецитин, мурашина і аскорбінова кислоти, органічні кислоти, дубильні речовини, ферменти, кальцій, калій, залізо, кремній. При лікуванні геморою рослина використовується як сильний кровоспинний засіб. Це має велике значення, оскільки судини гемороїдальних вузлів виснажені і навіть незначна травма викликає сильну кровотечу. Геморой, що супроводжується кровотечами, завжди провокує розвиток запального процесу, оскільки бактерії з кишечника потрапляють в тріщини і рани і викликають запалення. Застосування засобів на основі даної лікарської рослини дозволяє зупинити його розвиток [3].

Також, перспективними засобами для лікування геморою є препарати на основі кори дуба. Широкий спектр використання дуба кори зумовлений її хімічним складом. Основною групою біологічно активних речовин кори дуба є дубильні речовини (10-20 %). Серед них переважає група конденсованих дубильних речовин. Крім дубильних речовин дуба кора містить вуглеводи, органічні кислоти, пентозами (13-14%), флавоноїди (кверцетин), слиз, білки, сапоніни, мікроелементи (K, Ca, Mn, Fe) (Mg, Cu, Zn, Al, Se, V, Cr, Ni, Pb, B) [1].

Клінічні та експериментальні данні свідчать, що препарати з кори дуба виявляють широкий спектр фармакологічної активності при зовнішньому застосуванні: в'язучу, протизапальну, кровоспинну та антимікробну. При нанесенні препаратів кори дуба на рану або слизову оболонку відбувається взаємодія дубильних речовин із білками з утворенням захисної плівки, яка захищає тканини від місцевого подразнення. Це в свою чергу гальмує процес запалення та зменшує біль. За рахунок того, що відбувається ущільнення клітинної мембрани, зменшується і навіть усувається ексудативний компонент запальної реакції. Дубильні речовини також денатурують протоплазматичні білки патогенних мікроорганізмів, перешкоджаючи їх розвитку.

Виходячи з вищевикладеного, до складу гелю для лікування геморою як АФІ було введено сухий екстракт кореня кропиви та густий екстракт кори дуба.

При розробці гелей дуже важливо обрати оптимальний гелеутворювач. На сьогодні існує великий асортимент гелеутворювачі як природного, так і синтетичного походження. Нашу увагу приверну природний гелеутворювач, отриманий з морських водоростей – натрію альгінат. Окрім функції гелеутворювача натрію альгінат володіє і широким спектром фармакологічної активності - кровоспинною, протизапальною, репаративною [2].

Фармакологічні та фізико-хімічні властивості натрію альгінату обумовлюють можливість введення його до складу гелю для лікування геморою.

Висновки.

На підставі аналізу даних наукової літератури обґрунтовано вибір рослинних екстрактів кореня кропиви та кори дуба як діючих речовин при створенні гелю для лікування геморою. Також доведено доцільність введення до складу гелю натрію альгінату як гелеутворювача.

Список літератури

1. Дуб звичайний. *Quercus robur* L. / Н. В. Хохленкова, Т. Г. Ярних, В. М. Чушенко, М. В. Буряк. *Провизор*. 2008. № 7. С. 36–38.
2. Допоміжні речовини в технології ліків: вплив на технологічні, споживчі, економічні характеристики і терапевтичну ефективність: навч. посіб. для студ. вищ. фармац. навч. закл. авт.–уклад. І. М. Перцев, Д. І. Дмитрієвський, В. Д. Рибачук та ін.; за ред. І. М. Перцева. Х. : Золоті сторінки, 2010. 600 с.
3. Овчинников А. Ю., Панякіна М. А. Возможности фитотерапии в лечении пациентов с геморроем. *Лечащий Врач*. 2013, № 9. С. 2–4. опубл. 10.09.2010, Бюл. No 17.